

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور»
(ماده (۴۷))

۱. ماده پیشنهادی دولت

ماده (۴۷) لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور
واردات تجاری هر نوع کالا به کشور صرفاً از مبادی و مرزهای رسمی کشور مجاز بوده و انجام آن منوط به رعایت ضوابط فنی (گمرکی و تجارت خارجی)، ایمنی، بهداشتی، استانداردها و قرنطینه‌ای است که پس از تصویب مرجع ذیصلاح مربوط توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به گمرک ابلاغ می‌شود.
تبصره «۱» - رعایت این ضوابط علاوه بر کالاهای ترخیص قطعی، برای کالاهای متروکه، ضبطی قطعیت‌یافته، بلاصاحب، صاحب متواری و مکشوفات قاچاق نیز الزامی است.
تبصره «۲» - واردات تجاری کالا خارج از مسیر قانونی و رسمی واردات مشمول مقررات قاچاق کالا خواهد بود.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال چهارم

۲. سابقه ماده پیشنهادی در نظام قانونگذاری

احکام مذکور در ماده (۴۷) پیشنهادی لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه در مواد قانونی متعددی مورد نظر قرار گرفته و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است که می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود.

شماره ثبت:

۶۲۱

شماره چاپ:

۱۶۰۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۴/۸/۱۹

بند «الف» ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۳/۱۰

قاچاق کالا و ارز: هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و براساس این قانون و یا سایر قوانین، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی

دفتر: مطالعات اقتصادی

ماده (۲۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۳/۱۰

هر شخص حقیقی و حقوقی که اقدام به واردات و صادرات دارو، مکمل‌ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی، مواد و فرآورده‌های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی بدون انجام تشریفات قانونی نماید به مجازات کالاهای قاچاق به شرح ذیل محکوم می‌شود. این مجازات مانع از پرداخت دیه و خسارت‌های وارده نیست:

الف) قاچاق مواد و فرآورده‌های دارویی، مکمل‌ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع موضوع ماده (۲۲) این قانون می‌باشد.

ب) در صورتی که کالای قاچاق مکشوفه شامل مواد و فرآورده‌های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی باشد، مرجع رسیدگی‌کننده مکلف است نسبت به استعلام مجوز مصرف انسانی کالاهای مذکور اقدام و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است ظرف ده روز به این استعلام پاسخ دهد. هرگاه کالای مکشوفه مذکور موفق به اخذ مجوزهای بهداشتی و درمانی در خصوص مصرف انسانی گردد جرم قاچاق مشمول مجازات بند «ب» ماده (۱۸) این قانون خواهد شد و در غیر این صورت کالای مکشوفه، کالای تقلبی، فاسد، تاریخ مصرف گذشته و یا مضر به سلامت مردم شناخته شده و مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع می‌باشد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۴۵۶۸-۸

تاریخ انتشار:

۱۳۹۴/۱۰/۱

تبصره «۱» - حمل، نگهداری، عرضه و فروش محصولات فوق نیز مشمول مجازات‌های این ماده است.

تبصره «۲» - آیین‌نامه اجرایی این ماده در مورد چگونگی اجرا و میزان لازم از کالا برای استعلام مجوز مصرف انسانی با پیشنهاد وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت و ستاد تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد

ماده (۵۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۳/۱۰

فروش کالای قاچاق منوط به رعایت کلیه ضوابط قانونی از جمله ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه‌ای است. در صورتی که فروش کالا مطابق ضوابط فوق بلامانع باشد و به تولید و تجارت قانونی و نیاز واقعی بازار لطمه وارد نکند، پس از اخذ مجوز از مراجع ذیربط و نصب رمزینة موضوع ماده (۱۳) این قانون، توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی فروخته می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط ستاد تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره- درباره آن دسته از کالاهای قاچاق که وفق قوانین در اختیار سازمان‌ها و نهادهای دیگر از جمله نهاد ماذون ازسوی ولی فقیه قرار دارد مانند کالای قاچاق بلاصاحب و صاحب‌متواری و مجهول‌المالک، سازمان یا نهاد مربوط موظف است در فروش اموال مذکور مقررات این قانون را رعایت نماید.

ماده (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۳/۱۰

صدور یا معدوم کردن کالاهای قاچاق مکشوفه که فاقد ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه‌ای است و کالاهای قاچاق ممنوع و همچنین آن بخش از کالاهای موضوع ماده (۵۴) که فروش آن در کشور به تولید داخلی و تجارت قانونی لطمه می‌زند برابر آیین‌نامه‌ای است که توسط ستاد تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده (۱۱۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲

موارد زیر قاچاق گمرکی محسوب می‌شود:

الف) کالایی که از مسیر غیرمجاز یا بدون انجام تشریفات گمرکی به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج گردد. همچنین کالاهایی که بدون انجام تشریفات گمرکی یا از مسیرهای غیر مجاز وارد کشور شود و در داخل کشور کشف گردد.

ماده (۱۰۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲

وسایل نقلیه آبی اعم از خالی یا حامل کالا که وارد آب‌های کشور می‌شوند باید در اسکله‌های مجاز پهلو بگیرند یا در لنگرگاه‌های مجاز لنگر ببندند و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله‌ها یا لنگرگاه‌ها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور می‌شود اعم از خالی یا حامل کالا باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات گمرکی مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها تشریفات گمرکی باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی اعم از خالی یا حامل کالا باید از راه‌های مجاز گمرکی وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات گمرکی آن انجام گردد و همچنین از راه‌های مجاز گمرکی خارج شود.

۳. سابقه برنامه‌های قبلی و عملکرد

ماده (۴۷) لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور در برخی احکام مشابه ماده (۱۰۹) قانون برنامه پنجم می‌باشد.

ماده (۱۰۹) قانون برنامه پنجم مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی

واردات هر نوع کالا به کشور موکول به رعایت ضوابط فنی، ایمنی و بهداشتی قرنطینه‌ای است که پس از تصویب مرجع ذیصلاح مربوط، توسط وزارت بازرگانی به گمرک ابلاغ می‌شود. رعایت این ضوابط برای ترخیص کالاهای وارداتی از جمله کالای متروکه، ضبطی قطعیت یافته، کالاهای بلاصاحب، صاحب‌متواری و مکشوفات قاچاق الزامی است.

تبصره- کالاهای غیرمنطبق با ضوابط موضوع این ماده به هزینه صاحب اولیه کالا (در صورت وجود و احراز) یا ورثه وی، به خارج از کشور عودت می‌شود و در غیر این صورت چنانچه جزئاً و یا کلاً دارای قابلیت تصرف ثانویه نبوده و این اقدام اسراف محرم نباشد معدوم می‌گردد و سازمان اموال تملیکی و ستاد اجرای فرمان حضرت امام (ره) مجاز به اختیار گرفتن، فروش و عرضه آنها در داخل جز در موارد قابلیت استفاده برای مصرف ثانویه و اطمینان از مصرف ثانویه نیست.

هرچند ماده (۱۰۹) قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹ به احکامی در خصوص ضوابط لازم‌الرعایه برای واردات و تعیین تکلیف کالاهای غیرمنطبق با ضوابط اشاره داشته است با این حال عملکرد این ماده تحت تأثیر قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۹۲ قرار گرفته و احکام مندرج در این ماده از قانون برنامه به نوعی نسخ ضمنی و صریح شده است.

۴. نیاز یا عدم نیاز به قانونگذاری

رعایت شرایط مندرج در این ماده تنها نیازمند اجرایی شدن قوانین مرتبط از جمله قانون امور گمرکی، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و ابلاغ آیین‌نامه‌های مرتبط با آن است و نیاز به قانونگذاری مجدد ندارد.

۵. اصلاحات پیشنهادی و دلایل حذف ماده

– اشاره به واژه واردات تجاری در این ماده به معنای عدم نیاز به رعایت ضوابط برای کالاهای غیرتجاری خواهد بود و می‌تواند اجرای برخی تشریفات در راستای رعایت ضوابط فنی، ایمنی و بهداشتی برای سایر رویه‌ها مانند واردات مسافری و... را دچار مشکل نماید.

– الزام به رعایت ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و استانداردها در زمان واردات با توجه به قوانین جاری در این خصوص امری بدیهی بوده و رعایت قانون امور گمرکی و مقررات تجاری نیاز به قانونگذاری مجدد ندارد.

– تعریف تشریفات قانونی در بند «ت» ماده (۱) قانون امور گمرکی آمده است و رعایت آن کافی به مقصود است.

– در خصوص تبصره «۱» این ماده مجوزهای لازم در خصوص فروش کالاهای مورد اشاره در مواد (۵۵) و (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ آمده و نیازی به مصوبه قانونی جدید ندارد.

۶. پیشنهاد

پیشنهاد حذف ماده (۴۷) به دلیل پیش‌بینی احکام آن در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ ارائه می‌گردد. مشکلات اجرایی موجود در این زمینه‌ها با اجرایی شدن قوانین مرتبط و تدوین و ابلاغ آیین‌نامه‌های لازم مرتفع می‌گردد.

